

Dyscalculie protocol

Dit dyscalculie protocol heeft als doel duidelijkheid te scheppen over wat dyscalculische leerlingen kunnen verwachten op onze locatie. De Capellenborg biedt leerlingen met een geldige dyscalculieverklaring faciliteiten.

Dyscalculie

Dyscalculie komt uit het Grieks en betekent letterlijk: niet op de goede manier kunnen berekenen. De definitie van dyscalculie zoals die in de literatuur en in een dyscalculieverklaring gebruikt wordt, staat in het onderstaande kader vermeld.

Dyscalculie is een leerstoornis die gekenmerkt wordt door hardnekkige problemen met het aanleren en vlot en/of accuraat kunnen toepassen van reken/wiskundige kennis met didactische resistentie.

Bron: Luit (2005)

Zie bijlage 1 voor kenmerken.

Hoe signaleren wij dyscalculie?

Als bij de aanmelding door de vorige (basis)school aangegeven is dat er sprake is van ernstige rekenproblemen en/of vermoedens van dyscalculie worden enkele testen afgenomen. Deze screening is bedoeld om te achterhalen van welke rekenproblemen sprake is en of er aanleiding is voor verder onderzoek. De screening zal plaatsvinden in de periode november-december. Na de screening worden de resultaten met ouders gedeeld. Mocht uit de screening blijken dat een uitgebreid onderzoek naar dyscalculie gegrond is, dan verwijzen wij extern. De Capellenborg heeft geen mogelijkheden om dyscalculie vast te stellen. De kosten van een dyscalculie onderzoek extern zijn voor rekening van de ouders. Dit onderzoek heeft uiteraard geen verplichtend karakter.

Dyscalculieverklaring

Een leerling die vanaf de basisschool komt met een dyscalculieverklaring en het bijbehorende onderzoek (afgenomen door een erkend deskundige) krijgt direct faciliteiten aangeboden. Als bij een leerling in de loop van het schooljaar dyscalculie is vastgesteld door een extern bureau krijgt hij/zij een dyscalculieverklaring met het bijbehorende onderzoeksverslag. De faciliteiten worden aan de hand van het onderzoeksverslag vastgesteld.

Dispensatie

Er is geen mogelijkheid voor dispensatie (b.v. het niet volgen van het vak wiskunde of rekenen).

Mogelijke faciliteiten

- Extra tijd bij toetsen.
- Rekenmachine toestaan bij proefwerken.
- Gebruik van standaardkaart bij alle vakken waar rekenen in voorkomt
- Eigen gemaakte regelkaarten is toegestaan bij maken van so en toetsen als daar rekenwerk in voorkomt, alleen in overleg met de vakdocent (zie bijlage 2). LET OP: in het vooreindexamenjaar is gebruik regelkaart tot aan de voorjaarsvakantie (februari) toegestaan.
- Rekenstrategieën worden eenduidig en consequent toegepast in de verschillende lessen.
- Docenten controleren extra of instructie begrepen is.

Faciliteiten voor eindexamenkandidaten

- Extra tijd (maximaal 30 minuten)
- Aangepaste rekentoetsen (Ernstige Rekenproblemen ER toets)
- Standaardkaarten passend bij de gekozen rekentoets
- Rekenmachine, bij alle vakken, maar niet bij de gewone rekentoets, alleen bij de ER toets

Dyscalculiepas

Zodra de dyscalculie verklaring en het onderzoek op school binnen zijn, wordt voor de leerling een dyscalculiepas gemaakt. Op deze pas staan de faciliteiten waarvan de leerling gebruik kan maken en de verantwoordelijkheden die de leerling zelf heeft. De pas voorkomt dat leerlingen continu uitleg moeten geven omtrent hun dyscalculie aan de lesgevende docent. De pas is gedurende de hele schoolloopbaan op Capellenborg geldig. Het is echter aan te raden elk jaar te bespreken of de faciliteiten nog steeds volstaan of gewenst zijn. Dit kan middels een gesprek met de remedial teacher. Hierbij moet opgemerkt worden dat op het Centraal Schriftelijk Eindexamen voor dyscalculische leerlingen de faciliteiten beperkter zijn dan in de klassen daarvoor. In het voorlaatste en het laatste eindexamenjaar kan dan ook geen aanspraak gemaakt worden op andere faciliteiten dan wettelijk toegestaan.

Extra begeleiding

Behalve een dyscalculiepas heeft de leerling die in het bezit is van een geldige verklaring ook recht op 4 keer remedial teaching per jaar. Dit heeft als doel de leerling beter of anders met zijn dyscalculie om te leren gaan. Dit vergt van de leerling een actieve rol. De inhoud van de begeleiding varieert per leerling en wordt afgestemd op de problemen die de leerling in de dagelijkse (school)situatie tegenkomt. Mocht de 4 keer RT niet genoeg zijn, dan zal in overleg de begeleiding doorgaan.

Bijlage 1

Kenmerken van Dyscalculie

De leerling:

- gebruikt de basale rekenmanieren, bijvoorbeeld: de leerling telt heel lang door op de vingers.
- draait gemakkelijk getallen om. Gehoorde getallen (bijv. 24) worden op papier omgedraaid (bijv. 42).
- kent de waarde van getallen niet. Honderdtallen en tientallen zijn voor de leerlingen gelijk. Bij optellen en aftrekken zet de leerling deze niet goed onder elkaar. Dit heeft ook te maken met ruimtelijke oriëntatie.
- heeft daardoor ook moeite met schatten.
- is bij het nemen van tussenstappen al snel de draad kwijt.
- heeft moeite met het hanteren van een volgorde (bijv. bij klokkijken de grote en kleine wijzer).
- heeft moeite met het interpreteren van codes en patronen. Bijvoorbeeld het muzieknooten schrift, maar ook $x / : / + / - /$ natuurkundige codes.
- heeft moeite met ruimtelijke oriëntatie (bijv. teamsporten op een groot veld en onderscheid tussen links en rechts en moeite met het plaatsten van getallen in de juiste kolom)
- heeft moeite met het lezen en/of interpreteren van grafieken.

Bijlage 2

Gebruik van regelkaarten in alle klassen

Leerlingen met een dyscalculieverklaring mogen regelkaarten gebruiken bij alle vakken waar rekenen in voorkomt. Het is de bedoeling dat de kaart **een beperkt aantal regels** bevat, die de leerling een steuntje in de rug geven. De regelkaart mag geen verkapte spiekbrieff zijn. De regelkaart moet altijd van tevoren besproken worden met de vakdocent. De regelkaart dient ter ondersteuning van het leerproces voor de moeilijkste onderdelen van de leerstof voor desbetreffende leerling (bijvoorbeeld klok kijken, de tafels onder de 15 of rekenen binnen het metriekstelsel).

Om leerlingen al voor hun eindexamen te laten wennen aan de facilitaire regelingen zoals die gelden bij het CSE, beperken wij het gebruik van regelkaarten al in de vooreindexamen klas. Dit houdt in dat tot de voorjaarsvakantie in februari regelkaarten zijn toegestaan. Deze regelkaart dient voor het so/proefwerk ter goedkeuring aan de vakdocent worden getoond. Na de voorjaarsvakantie worden regelkaarten niet meer toegestaan.

Op het Centraal Schriftelijk Eindexamen is het gebruik van regelkaarten niet toegestaan .

Rekentoetsen

Tijdens het maken van de rekentoets of de aangepaste rekentoets (ER toets= ernstige rekenproblemen) mag respectievelijk een standaardkaart of aanvullende rekenkaart gebruikt worden.